

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Marktraadpleging in verband met 'Plan-MER Cumulatieve Druk Waddenzee'

Publicatiedatum: 23 september 2024
Status: Definitief
Referentie: 202407077

Inhoudsopgave

Begripsbepalingen	3
1 Opdrachtoomschrijving	4
1.1 Inleiding Marktraadpleging	4
1.2 Achtergrond en aanleiding	4
1.3 Scope en doel van de opdracht	5
1.4 Aanpak en randvoorwaarden	6
1.5 Looptijd van de opdracht	7
2 Procedure marktraadpleging	8
2.1 Algemeen	8
2.2 Communicatie en indienen antwoorden marktraadpleging	8
2.3 Planning	8
2.4 Vragen over de marktraadpleging	8
2.5 Aanvullende voorstellen	8
2.6 Resultaten van de marktraadpleging	8
2.7 Overige voorwaarden	9
3 Informatieaanvraag	10

Begripsbepalingen

Geïnteresseerde(n)	De belangstellende ondernemer of organisatie die deelneemt aan deze marktraadpleging.
Marktraadpleging	De opdrachtgever wil informatie en kennis uitwisselen met geïnteresseerden uit de markt.
Verslag van vraag en antwoord	Een document waarin de door de geïnteresseerden gestelde vragen geanonimiseerd zijn opgenomen, inclusief de daarop door de opdrachtgever gegeven antwoorden.
Opdrachtgever	Directoraat-generaal Natuur & Visserij van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
Opdrachtnemer	De partij die verantwoordelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden of het leveren van diensten zoals overeengekomen in een overeenkomst.

1 Opdrachtomschrijving

1.1 Inleiding Marktraadpleging

Deze Marktraadpleging wordt namens de Directoraat-generaal Natuur & Visserij van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) uitgevoerd ter voorbereiding op een mogelijke (Europese) aanbesteding over het opleveren van een plan-milieueffectrapportage (hierna: plan-MER) die de cumulatieve druk op de Outstanding Universal Value (hierna: OUV) van de Waddenzee in beeld brengt.

Deze Marktraadpleging heeft als doel een duidelijk beeld krijgen van de huidige (markt)ontwikkelingen en (on)mogelijkheden van de markt. Deze Marktraadpleging moet inzicht bieden in welke partijen de opdracht (zoals omschreven in dit hoofdstuk) zouden kunnen uitvoeren. De kennis en inzichten die met deze Marktraadpleging worden opgedaan, worden gebruikt om tot een goede en passende vervolgstategie te komen die recht doet aan de mogelijkheden van de markt en de opdrachtgever.

1.2 Achtergrond en aanleiding

Het gaat niet goed genoeg met de natuur in de Waddenzee. Dat geldt niet alleen voor specifieke soorten en habitats die zijn aangewezen in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn (zie o.a. VHR-rapportage 2019¹), maar ook voor andere belangrijke natuurwaarden die de Waddenzee tot een uniek ecologisch systeem maken. Deskundigen zien minder trek- en broedvogels en constateren dat de visstand sterk achteruit is gegaan. In de Waddenzee zijn minder biobouwers aanwezig dan vroeger en grootschalige zeegrasvelden zijn nagenoeg verdwenen. Daarom is het nodig om extra in te zetten op de versterking van de natuur op systeemniveau, waarbij de samenhang tussen flyway (trek- en broedvogels), swimway (vissen) en voedselweb van belang is (zie o.a. Quality Status Report²). Hierbij is aandacht nodig voor kernwaarden van het UNESCO Werelderfgoed Waddenzee en landschappelijke waarden zoals het open landschap, de weidsheid, rust en donkerte.

De natuur en de economie zijn op dit moment uit balans. Er is extra inzet nodig waardoor de economie weer in balans wordt gebracht met de natuur. De uitgangsgedachte is dat een robuust en veerkrachtig ecosysteem uiteindelijk mogelijkheden blijft bieden aan de economie en de leefbaarheid van het gebied.

Aangezien het niet goed gaat met de natuur in de Waddenzee en herstel uitblijft, zijn er sterke aanwijzingen dat juist de optelsom van die impact van het afzonderlijk gebruik, oftewel de cumulatie van effecten, druk legt op de draagkracht van de natuur. Dit maakt het van belang om tot een integrale aanpak te komen die de druk op de natuur in zijn geheel vermindert. De Waddenzee is het enige natuurlijke Werelderfgoed in het Koninkrijk der Nederlanden en verdient daarom bijzondere aandacht.

¹ [WOt-brochure Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage 2019.PDF \(natura2000.nl\)](#)

² <https://qsr.waddensea-worldheritage.org/>

In recente besluiten van het Unesco Werelderfgoedcomité in 2023³ en 2024⁴ geeft Unesco aan zich zorgen te maken over deze cumulatieve druk in relatie tot de Nederlandse verplichting om de OUV van de Waddenzee te behouden of te versterken. In overleg met UNESCO, Duitsland en Denemarken is daarom besloten dat er een plan-MER moet worden uitgevoerd.

OUV verwijst naar de unieke culturele of natuurlijke betekenis van een erfgoed dat van zo'n uitzonderlijke waarde is dat het de grenzen van landen overstijgt en van belang is voor huidige en toekomstige generaties van de hele wereld. Het concept vormt de basis voor de inschrijving van erfgoederen op de Werelderfgoedlijst van UNESCO. Om erkend te worden als Werelderfgoed moet een plaats aan specifieke criteria voldoen en een duurzame bescherming waarborgen om zijn waarde op lange termijn te behouden.

De Waddenzee is een voorbeeld van een gebied dat erkend is om OUV. Dit unieke kustgebied, gelegen in Nederland, Duitsland en Denemarken, is het grootste aaneengesloten systeem van zand- en modderplaten ter wereld. De Waddenzee is van cruciaal belang voor de biodiversiteit en fungeert als leefgebied voor een groot aantal vogelsoorten en zeehonden. Het dynamische getijdesysteem, met constante veranderingen in het landschap door eb en vloed, biedt een zeldzame en ongerepte natuurlijke omgeving. Daarnaast speelt de Waddenzee een onmisbare rol in de trekroute van miljoenen vogels. Deze unieke ecologische en geologische eigenschappen maken het gebied van uitzonderlijke en universele waarde, en het is daarom opgenomen op de Werelderfgoedlijst⁵.

1.3 Scope en doel van de opdracht

Deze plan-MER zal niet, zoals gebruikelijk, worden uitgevoerd met het oog op toekomstige ontwikkelingen, maar moet de huidige situatie in kaart brengen om de mate van cumulatieve druk op het ecosysteem, en specifiek de OUV, te bepalen, inclusief mogelijkheden om de cumulatieve druk te verkleinen. Deze Plan-MER moet fungeren als beslisdocument voor toekomstige besluitvorming en een solide basis bieden voor de duurzame toekomst van de Waddenzee.

Eerder is de Tweede Kamer geïnformeerd over het voornemen om te komen tot een Beleidskader Natuur Waddenzee⁶. Met het beleidskader wil LVVN de (cumulatieve) impact van het gebruik op de natuur van de Waddenzee terugbrengen om zo de balans tussen ecologie en economie te herstellen. De doelstelling van het Beleidskader kent overlap met de beoogde doelstelling van het plan-MER. De plan-MER zal als informerend document dan ook een aanvullende bouwsteen worden in de aanpak van het Beleidskader Natuur Waddenzee.

³ [UNESCO World Heritage Centre - Decision - 45 COM 7B.23](#)

⁴ [World Heritage Committee adopts Decision regarding the state of conservation of the Wadden Sea World Heritage Site | Wadden Sea \(waddensea-worldheritage.org\)](#)

⁵ [Hoe wordt een gebied Werelderfgoed? | Wadden Sea \(waddensea-worldheritage.org\)](#)

⁶ [Kamerbrief met het beleidskader natuur Waddenzee | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

1.4 Aanpak en randvoorwaarden

Het eindresultaat van het plan-MER zal van invloed zijn op (1) de trilaterale regeringsverklaring. Daarnaast zal het plan-MER (2) van belang zijn voor de vergunningverlening binnen de Waddenzee. Het primaire doel van het plan-MER is ten slotte om (3) als een informierend document te dienen.

1. Invloed op trilaterale regeringsverklaring

Nederland deelt samen met Duitsland en Denemarken de status van Unesco-Werelderfgoed voor de Waddenzee. Het Unesco Werelderfgoedcomité maakt zich zorgen over de cumulatieve druk op de OUV van dit unieke natuurgebied. De uitgevoerde plan-MER ondersteunt het gesprek over de juiste bescherming van deze universele waardevolle kenmerken. Het plan-MER kan een basis vormen voor het tegengaan van de cumulatieve druk van medegebruik en biedt de mogelijkheid om tijdens de aanstaande regeringsconferentie, georganiseerd door Denemarken, afspraken te maken tussen de verantwoordelijke ministers van de drie betrokken landen.

Op basis van de bevindingen van deze plan-MER zal nieuwe beleidsmatige documentatie worden ontwikkeld. Deze documentatie kan leiden tot de opstelling van nieuwe beleidskaders, richtlijnen en actieplannen die specifiek gericht zijn op het behoud en de versterking van de Waddenzee als Werelderfgoed. Door het plan-MER als fundament te gebruiken, wordt gewaarborgd dat de voorgestelde maatregelen effectief zijn en bijdragen aan een duurzame balans tussen ecologische bescherming en economische activiteiten in het gebied. Dit geïntegreerde beleid zal zich richten op een toekomstbestendig beheer van de Waddenzee, waarbij economische vitaliteit wordt afgestemd op de draagkracht van het ecosysteem. Op deze manier kunnen de unieke natuurwaarden van de Waddenzee behouden blijven, terwijl tegelijkertijd het economisch belang van het gebied wordt gewaarborgd.

2. Invloed op vergunningverlening

Het plan-MER biedt een gedetailleerde analyse van de cumulatieve effecten van verschillende economische activiteiten op de ecologische draagkracht van de Waddenzee. Het MER-proces sluit daarbij aan op de lopende processen, zoals de ecologische bouwstenen van het Beleidskader Natuur Waddenzee en de evaluatie van het N2000 beheerplan voor de Waddenzee. Bovendien geeft het ruimtelijk inzicht in de cumulatieve druk op de OUV. In de nationaal uit te voeren plan-MER worden alle projecten die sinds 2009, het moment waarop de Waddenzee de status van Werelderfgoed kreeg, zijn toegestaan of momenteel in voorbereiding zijn, zorgvuldig geëvalueerd. Hierbij wordt specifiek gekeken naar de mogelijke effecten van deze projecten op de OUV van de Waddenzee, inclusief projecten met externe werking op het UNESCO-werelderfgoed.

Deze uitgebreide evaluatie is essentieel bij de afweging van toekomstige vergunningen. Vergunningverleners en initiatiefnemers zullen hierdoor beter in staat zijn om te beoordelen hoe afzonderlijke activiteiten bijdragen aan de cumulatieve druk op het ecosysteem en of aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om de ecologische waarden van de Waddenzee te beschermen. Dit kan resulteren in striktere voorwaarden voor nieuwe vergunningen of zelfs herziening van bestaande vergunningen indien blijkt dat bepaalde activiteiten een onacceptabele belasting vormen voor het milieu.

3. Informerend document

Het belangrijkste doel van deze plan-MER is om te fungeren als een informierend document dat beleidsmakers, stakeholders en de betrokken landen – Nederland, Duitsland en Denemarken – voorziet van een duidelijk en onderbouwd inzicht in de huidige staat van de Waddenzee. Het rapport biedt een wetenschappelijke basis voor het identificeren van beleidsopties en strategische keuzes die nodig zijn om de ecologische balans in de Waddenzee te herstellen.

Dit informerende document zal bijdragen aan een beter begrip van de cumulatieve druk die momenteel op het ecosysteem wordt uitgeoefend. Het biedt tevens aanbevelingen voor beleidsmatige interventies die gericht zijn op het verbeteren van de ecologische gezondheid van het gebied. Deze inzichten zullen niet alleen worden gebruikt voor nationale beeldsvorming in Nederland, maar ook om internationale samenwerking met Duitsland en Denemarken te bevorderen.

Aanvullende informatie

Het onderwerp van cumulatieve druk kan veelomvattend zijn en is complex. In dat kader zal er door de opdrachtnemer op nieuwe manieren gewerkt moet worden. Dit is geen plan-MER in de klassieke vorm. Van belang is dat de uit te voeren opdracht uitgaat van beschikbare kennis van plannen, projecten en programma's in relatie tot de OUV van de Waddenzee. Het is dus niet vanzelfsprekend dat de opdrachtnemer zelfstandig (ecologisch) onderzoek gaat uitvoeren. Dit dient zoveel als mogelijk te worden vermeden.

Het plan-MER moet de cumulatieve druk van alle projecten die sinds 2009 zijn vergund, of nu in voorbereiding zijn, in beeld brengen. Projecten worden ingekaderd via de categorisering door het Single Integrated Management Plan (SIMP). De opdrachtgever levert na gunning een lijst aan met een overzicht van projecten die sinds 2009 zijn vergund of nu nog in voorbereiding zijn op de Waddenzee. Het is aan de opdrachtnemer om te komen met een goed voorstel waarin – op basis van beschikbare data zoals rapportages en passende beoordelingen – conclusies en aannames kunnen worden geformuleerd betreffende cumulatieve druk op de OUV van de Waddenzee. Opdrachtnemer kan ook komen tot definitief overzicht van plannen, projecten en programma's die worden meegenomen in het onderzoek van deze plan-MER

1.5 Looptijd van de opdracht

Opdrachtgever heeft als doel dat het plan-MER eind december 2025 volledig is afgerond, datum nader te bepalen.

2 Procedure marktraadpleging

2.1 Algemeen

U wordt uitgenodigd de in dit document gevraagde informatie zo volledig mogelijk aan te leveren. Deze marktraadpleging maakt uitdrukkelijk geen deel uit van een aanbestedingsprocedure.

2.2 Communicatie en indienen antwoorden marktraadpleging

Opdrachtgever verzoekt u vriendelijk alle communicatie met betrekking tot deze procedure te laten verlopen via de berichtenmodule van TenderNed t.a.v. mevrouw Ilse van Duijvenbode, Senior inkoper IUC-EZ.

2.3 Planning

Met betrekking tot deze Marktraadpleging geldt het navolgende tijdschema:

Maandag 23 september 2024	Publicatie Marktraadpleging
Vrijdag 27 september 2024	Uiterste datum voor het stellen van vragen over de Marktraadpleging
Dinsdag 1 oktober 2024	Verzenden antwoorden op de gestelde vragen door Opdrachtgever
Maandag 14 oktober 2024	Uiterste datum voor het indienen van antwoorden door marktpartijen

Opdrachtgever zal u bij wijzigingen van de termijnen tijdig informeren.

2.4 Vragen over de marktraadpleging

Er is ten behoeve van deze Marktraadpleging één vragenronde gepland. Inhoudelijke vragen aangaande de Marktraadpleging kunt u via de berichtenmodule van TenderNed stellen aan de eerder genoemde contactpersoon. De uiterste datum voor het indienen van vragen is vermeld in de planning. Alle vragen, inclusief de bijbehorende antwoorden, zullen geanonimiseerd via TenderNed worden beantwoord.

2.5 Aanvullende voorstellen

Opdrachtgever is geïnteresseerd in uw antwoorden. Heeft u daarnaast nog andere nuttige opmerkingen en/of suggesties die de organisatie kan gebruiken in de eventuele opdracht, dan ziet Opdrachtgever deze graag tegemoet.

2.6 Resultaten van de marktraadpleging

Geïnteresseerden dienen er rekening mee te houden dat informatie die zij in het kader van deze marktraadpleging verstrekken, openbaar (zij het in geanonimiseerde vorm) kan worden gemaakt.

De organisatie wil de door Geïnteresseerden verstrekte informatie zonder voorbehouden kunnen gebruiken. Om deze reden zal de organisatie eventuele claims/voorbehouden van Geïnteresseerden over het gebruik van informatie of vertrouwelijkheid, niet honoreren. Door het deelnemen aan deze marktraadpleging stemt u hiermee in.

Bij een eventuele aanbesteding zal geen onderscheid worden gemaakt tussen partijen die al dan niet hebben deelgenomen aan de Marktraadpleging.

2.7 Overige voorwaarden

- De Marktraadpleging is voor alle partijen (de organisatie en de Geïnteresseerden) vrijblijvend en houdt op geen enkele wijze een verplichting in om met deelnemers in een bepaalde rechtsverhouding te treden.
- Aan deze Marktraadpleging en de beschikbaar gestelde documenten kunnen geen (wederzijdse) rechten of verplichtingen jegens Opdrachtgever worden ontleend.
- Deze Marktraadpleging dient uitdrukkelijk niet om een voorselectie te maken in het kader van een mogelijke aanbesteding. Evenmin vindt op enige wijze uitsluiting van bij de Marktraadpleging betrokken partijen plaats in een mogelijke aanbesteding.
- Geïnteresseerden komen door deel te nemen aan de marktconsultatie niet in een bevooroordeelde of benadeelde positie op het moment van een mogelijke aanbesteding.
- Voor het uitbrengen van de beantwoording en de daarvoor uit te voeren werkzaamheden en te verstrekken materialen met betrekking tot deze Marktraadpleging kunnen geen kosten in rekening worden gebracht.
- Opdrachtgever behoudt zich alle rechten voor bij de vaststelling van de mogelijke aanbestedingsprocedure.
- Het staat de organisatie vrij om de Marktraadpleging – om welke reden dan ook – op ieder moment en zonder verplichte opgave van reden te beëindigen.
- Door deel te nemen aan de Marktraadpleging geven partijen te kennen onvoorwaardelijk akkoord te zijn met deze bepalingen.
- Wanneer tijdens een eventuele (Europese) aanbestedingsprocedure wordt verzocht om de resultaten van deze Marktraadpleging te delen, kunnen deze resultaten geanonimiseerd worden gedeeld, zonder daar op dat moment goedkeuring voor te vragen.

3 Informatieaanvraag

U wordt uitgenodigd onderstaande gegevens en vragen zo volledig mogelijk te beantwoorden en onderbouwen.

Naam Geïnteresseerde organisatie	
Naam en functie contactpersoon	
E-mail contactpersoon	
Vraagnummer	Vraag en antwoord
Vraag 1	A) Bent u geïnteresseerd in het uitvoeren van deze opdracht? B) Wat zouden redenen zijn om niet in te schrijven? C) Wat heeft u nodig om wel in te schrijven op deze mogelijke Europese aanbesteding?
Antwoord	A) B) C)
Vraag 2	Kunt u aangeven of uw organisatie ervaring heeft met het uitvoeren van soortgelijke opdrachten binnen een vergelijkbare sector? Zo ja, welke lessons learned kunnen relevant zijn voor onze overwegingen bij een eventuele (Europese) aanbesteding op dit onderwerp?
Antwoord	
Vraag 3	In de opdrachtoomschrijving (onder paragraaf 1.5) is de verwachte doorlooptijd van de opdracht benoemd. Acht u deze looptijd haalbaar? Zo ja, wat is er nodig om deze deadline te behalen? Zo nee, welke looptijd adviseert u Opdrachtgever?
Antwoord	
Vraag 4	Kunt u een indicatieve schatting geven, inclusief onderbouwing, van de opdrachtwaarde voor het opleveren van het plan-MER (binnen een bepaalde bandbreedte)?
Antwoord	
Vraag 5	Wat is uw visie en welke trends c.q. ontwikkelingen ziet u in de markt op het gebied van milieueffectrapportages in brede zin en specifiek voor de beschreven uitdaging van cumulatieve druk?
Antwoord	
Vraag 6	Hoe zou Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) of Social Return on Investment (SROI) binnen deze opdracht kunnen worden toegepast?
Antwoord	
Vraag 7	Welke elementen dienen volgens u opgenomen te worden in het prijzenblad (gevraagde begrotingsposten) om te komen tot een realistische prijs voor uitvoering van de opdracht?
Vraag 8	Op welke wijze zouden inschrijvers zich kwalitatief kunnen onderscheiden bij een mogelijke (Europese) aanbesteding?

Antwoord	
Vraag 9	Welke gegeven informatie dient volgens u in het aanbestedingsdocument verder uitgewerkt te worden, zodat u een duidelijk beeld heeft van de opdracht?
Antwoord	
Vraag 10	Heeft u nog andere zaken die u aan opdrachtgever mee wilt geven ten behoeve van het aanbestedingsdocument of ten behoeve van het komen tot een dienstverleningsovereenkomst?
Antwoord	